

[Aksel Larsen.]

lad mig så tilføje: det forslag fra handelsministeren, som vi her behandler, går kun ud på en uændret forlængelse af den gældende prislov; det synes, som om handelsministeriet slet ikke har opdaget, at der er sket noget temmelig afgørende i de sidste par måneder, nemlig kronesækningen. Det turde dog være indlysende, at hvis man på nogen måde vil skaffe sig muligheder for at forhindre i hvert fald en del af de prisstigninger, som ellers bliver følgen af kronesækningen, må man have en anden og bedre prislov end den hidtidige. Man kan ikke, når der foretages et så kolossalt økonomisk indgreb, som denne devaluering er, uden videre fortsætte med de økonomiske love i uændret skikkelse. Jeg ser absolut ikke i handelsministerens forslag, at man har taget noget hensyn til den ved kronesækningen skabte situation, og jeg henstiller det til overvejelse, om man ikke i det mindste burde tage konsekvenserne af kronesækningen på den måde, at man gennem en virkelig tidssvarende og effektiv priskontrol søgte at afbøde nogle af kronesækningens uheldige virkninger.

Viggo Starcke: Danmarks retsforbund er principielt imod forlængelsen af denne lov; vi ville foretrække en hurtig afvikling, en gennemgribende revision, og det forslag og den tanke, som blev udkastet af det ærede medlem hr. Weikop om ligefrem hurtigt at vende tilbage til prisaftaleloven af 1937, er både tiltalende og interessant.

Det oprindelige af dette lovgivningskompleks er jo simpelthen sætningen: urimelige priser er forbudt — hvilken sætning, selv om ordet „urimelig“ er et meget elastisk ord, dog sigtede på, at det, man ville til livs, var monopolpriser. Vi fra vor side indrømmer, at under en krig, hvor varetilførselen er spærret, og hvor det er ganske tilfældigt, hvem der ligger med lagre af livsvigtige fornødenheder, skabes der faktiske monopoler, som rejser spørgsmål om et værn af forbrugernes ret.

Spørgsmålet om monopoler og truster, om prisaftaler og sammenrottelser er et meget vigtigt spørgsmål i statens værn af menneskenes ret, men vi tror ikke, at man gennem en prislovgivning kan løse disse spørgsmål, vi tror, at man skal gå

direkte til roden, til kilden for det onde, fjerne toldmonopolet, fjerne jordmonopolet og så lade konkurrencen finde ud af priserne. Vi mener, at den fremadskridende teknik normalt skulle tendere mod faldende priser, hvilket ville betyde, at det enkelte menneske ville kunne få større varemængder for sit arbejde. Men det, man sigter på gennem en prislovgivning, er ad kunstig vej at gennemføre små priser, uden at se på, at det, man i virkeligheden skulle gøre, var at sigte på små omkostninger.

Man har fra forskellig side startet dette slagord om den vældige forskel mellem producentprisen og den pris, forbrugerne må betale, og derefter skeler man med mistænksomhed til handelsstanden og sigter egentlig handelsstanden for at være skyld i den store forskel mellem producentpris og forbrugerpris. Dette er ganske urimeligt. Når man i de sidste årtier har forøget skattebyrden så kolossalt, som man har, er der tilsidst intet andet sted at lægge skatterne end over på varepriserne, og det gælder særlig den indirekte skattebyrde, det gælder den stigende forrentning af jordmonopolet, som vi betaler gennem husleje og butiksløje, og det gælder den stigende forrentning både af den offentlige gæld og af pantegælden. Det er her, forklaringen ligger på forskellen mellem producentpris og forbrugerpris, og hvis man ikke fjerner årsagerne, kan man lave så mange prislove man vil, man får dog ikke løst problemet. Man kan måske fremtvinge kunstige, lave priser, men derigennem kommer man kun til at skade produktionen, således at der bliver færre varer til fordeling.

Det aktuelle spørgsmål er: Behøver vi nu egentlig prisloven mere? Alle kyndige indenfor erhvervslivet mener, at det kun er meget få varer, som ikke meget hurtigt kan gives fri. Der er kun en meget ringe procentvis forskel mellem mangelvarer og rigelighedsvarer. Prisloven, som ikke er den vigtigste af restriktionslovene, men som dog er en egentlig part af dem, har i høj grad været med til at dræbe glæden ved dygtigt købmandsskab, glæden ved driftighed og dygtighed, og det er i det lange løb ikke til forbrugernes og ikke til arbejdernes fordel, fordi der derved tilføres landet færre værdier gennem produktion og handel. Mange fordelagtige forretninger undlades, simpelthen